

LIDINGÖS MILJÖPROGRAM 2011-2020

Lidingö - Energismart, hållbar och miljöklok stad.

Hållbar utveckling

– Lidingö stads miljöarbete i sitt sammanhang

För att möta klimat- och miljöförändringarna arbetar Sverige för en hållbar utveckling på alla offentliga beslutsnivåer både nationellt och internationellt. På nationell nivå har detta tagit sitt yttersta uttryck i Sveriges grundlag.

”Det allmänna ska främja en hållbar utveckling som leder till en god miljö för nuvarande och kommande generationer”.

(1 kap. 2 § Regeringsformen).

FN har definierat hållbar utveckling som ”en utveckling som tillgodoser dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillgodose sina behov”¹. Det finns tre dimensioner i begreppet hållbar utveckling: en social, en ekonomisk och en miljömässig dimension. I Lidingö stad arbetar vi för att nå hållbarhet inom alla tre dimensionerna, och inom ramen för miljöprogrammet är det miljödimensionen som står i fokus. Eftersom miljö och hälsa ofta hänger nära samman ingår det även ett hälsoperspektiv i miljöprogrammet. Både miljö och hälsa är viktiga delar i stadens vision.

Sveriges riksdag har beslutat om 16 nationella miljö kvalitetsmål.² Varje mål beskriver ett tillstånd i den svenska miljön som miljöarbetet ska leda till. Miljö kvalitetsmålen ska nås inom en generation, dvs. till 2020 (2050 när det gäller klimatmålet). För att nå målen krävs det att olika samhällsnivåer och sektorer samverkar. Kommunerna har en mycket viktig roll i detta arbete, eftersom det är på den lokala nivån som många av de åtgärder som krävs för att nå målen måste genomföras i praktiken.

De nationella miljö kvalitetsmålen beskriver den önskade samlade miljöeffekten av miljöarbetet, t.ex. ”begränsad klimatpåverkan” och ”frisk luft”. Kommunerna ansvarar för att anpassa dessa övergripande mål till de lokala förutsättningarna. I Lidingö stad strävar vi efter att bidra till att de nationella miljö målen uppnås. För att tydliggöra orsak och verkan på den lokala nivån har vi valt att beskriva målen mer konkret och ur ett åtgärds perspektiv, såsom exempelvis ”effektiv energianvändning” och ”hållbara transportsystem”.

Lidingös miljöprogram knyter an till 13 av de 16 nationella målen. Prioriteringen är gjord utifrån ett antal utvalda åtgärdsområden inför 2015, samt det faktum att alla nationella miljö kvalitetsmål inte är applicerbara över hela landet. För att göra kopplingen mellan de lokala miljö målen och de nationella målen tydlig i miljöprogrammet, har symbolerna³ för de relaterade nationella målen infogats under respektive strategi. I bilaga 3 finns en beskrivning av de nationella målen.

¹ Ur FN-rapporten Vår gemensamma framtid (1987), även kallad Brundtlandrapporten.

² Riksdagsbeslut 1999 samt 2005.

³ Varje mål har en egen symbol som används i nationellt och regionalt informationsmaterial och kommunikation.

Målstyrning

– att förverkliga en vision

Lidingö tar ställning för miljön. Lidingö ska år 2020 vara en energismart, hållbar och miljöklok stad i balans med naturen. Syftet med Miljöprogrammet, som styrdokument för stadens alla verksamheter, är att stärka och konkretisera stadens långsiktiga miljöarbete, för att Lidingö ska utvecklas till en miljömässigt hållbar stad. Miljö- och klimathänsyn ska vara en självklar del av stadens alla beslut

Lidingö stads vision med fem strategiska mål är en utgångspunkt för stadens målstyrning. Ett av de strategiska målen handlar om miljön:

”Lidingö stad har en så liten miljöpåverkan som möjligt och ger Lidingöborna förutsättningar för kloka miljöval.”

(Ur Lidingös vision och strategiska mål, kommunfullmäktige 2009)

I miljöprogrammet utvecklas det strategiska miljömålet till en mer utförlig styrning och till ett stöd för stadens verksamheter. De tio lokala miljömål som programmet innehåller utgör delmål på vägen mot det strategiska målet. För att illustrera och konkretisera de lokala miljömålen har några konkreta åtgärder och aktiviteter lyfts fram för varje mål.

Miljöprogrammets visioner är långsiktiga och tänkta att uppnås inom en tioårsperiod. Den första etappens lokala miljömål ska emellertid uppnås före 2015.

Att mäta och visa resultat av målstyrningsarbetet är nyckeln till framgång.

Miljöprogrammet ska därför vara mätbart i alla sina delar, med tydliga och tidsbestämda indikatorer för nämnder och bolag. Mätbara indikatorer och måttal bifogas miljöprogrammet (bilaga 1). Arbetet med miljömålen följs upp årligen på samma sätt som övrig måluppföljning för stadens verksamheter. Ett årligt miljöbokslut ska särskilt synliggöra miljöarbetets resultat. Dessutom ska miljöprogrammet utvärderas i slutet av den inledande fyraårsperioden. Utvärderingen ska ligga till grund för att sätta nya mål, och eventuellt revidera de långsiktiga visionerna.

Lidingö – Energismart, hållbar och miljöklok stad

- förväntade resultat och aktörer

Miljöprogrammet antas av kommunfullmäktige, och samtliga stadens nämnder och bolag ansvarar för att bidra till att miljömålen uppnås. I bilaga 2 finns en ansvarsfördelning för nämnder och bolag.

Lidingö stads miljöprogram är ett övergripande styrdokument som främst riktar sig till stadens egna verksamheter. Men vi ska också ge näringsliv, föreningar och medborgare goda förutsättningar att agera miljöklokt.

När staden har det nödvändiga mandatet för att driva frågan har vi satt tydliga mål som ska uppnås före 2015. I de fall där staden har en begränsad möjlighet att påverka utvecklingen och där andra aktörer spelar nyckelroller ska staden, med de medel vi förfogar över, verka för att målen nås.

Miljöprogrammet är strukturerat i tre strategier: Energismart stad, Hållbar grön ö och Miljökloka val. Varje strategi beskriver först en målbild för år 2020. Därefter beskrivs de lokala miljömålen som ska vara uppnådda före 2015.

Lidingö stads tio lokala miljömål:

Energismart stad:

1. Effektiv energianvändning
2. Grön energi
3. Hållbara transportsystem

Hållbar grön ö:

4. Hållbar bebyggelse
5. Hållbar kommunal verksamhet
6. Rik natur och rent vatten
7. Inbjudande park-, natur- och kulturmiljöer

Miljökloka val

8. Hög miljömedvetenhet
9. Miljöklok konsumtion och slutna kretslopp
10. Hållbart resande

Energismart stad

Målbild 2020

Lidingö stad är energismart genom att använda sig av både innovativ teknik och människors förmåga. Våra kommunala verksamheter har maximerat sin energihushållning och använder endast förnybara bränslen. Flera byggnader alstrar mer energi än de förbrukar.

På Lidingö finns goda förutsättningar för smarta energival. Lidingös transportsystem främjar det hållbara resandet. Kollektivtrafiken har utvecklats och Lidingöbanan går via Lidingö centrum.

1. Effektiv energianvändning

Lidingö stad ska effektivisera sin egen energianvändning men också verka för att energianvändningen på Lidingö minskar.

Innan år 2015 ska Lidingö stad:

- anta en energistrategi för minskade utsläpp av växthusgaser
- minska energianvändningen avsevärt i stadens egna byggnader och anläggningar
- varje år redovisa vilka åtgärder som vidtagits för att minska energianvändning och utsläpp av växthusgaser
- se till att stadens fastigheter är goda exempel på hur byggnader kan energieffektiviseras både när det gäller ny- och ombyggnad
- se till att stadens utomhusbelysning är energismart
- ge en god service och rådgivning till de Lidingöbor och företag som vill energieffektivisera
- köpa in utrustningar med utgångspunkt i Energimyndighetens rekommendationer
- föra en dialog om energieffektivitet med andra fastighetsägare som hyser kommunala verksamheter
- fortsätta att utföra energibesiktningar i stadens verksamheter

Lidingö stad verkar för att:

- energianvändningen på Lidingö minskar per invånare

2. Grön energi

Staden strävar efter att använda sig av förnybar energi så långt som möjligt samt informera Lidingöbor och företag om smarta energival.

Innan år 2015 ska Lidingö stad:

- utreda möjligheten till energiproduktion i anslutning till vissa av stadens egna fastigheter och anläggningar, exempelvis genom solpaneler på taken eller energiutbyte mellan anläggningar
- fasa ut samtliga oljeeldade pannor i stadens fastigheter
- inspirera hushållen till en hållbar energianvändning bland annat genom miljökloka energival

Lidingö stad verkar för att:

- spillvärme från Käppala reningsverk tas tillvara och förs ut via fjärrvärmenätet
- fjärrvärmen blir fossilbränslefri
- de som bor eller verkar på Lidingö minskar sin användning av fossila bränslen

3. Hållbara transportsystem

På Lidingö ska det finnas goda förutsättningar för hållbara transporter. Staden ska främja flera miljökloka alternativ för att tillmötesgå olika behov.

Innan år 2015 ska Lidingö stad:

- upprätta en trafikplan för alla trafikslag
- se över gång- och cykelbanor så att de är tillgängliga och trafiksäkra
- prioritera och förbättra gång- och cykelbanor till och från skolorna
- utveckla promenadstråken längs vattnen
- skapa en sammanhängande gång- och cykelbana från Dalénum till Torsvik
- se till att det är enkelt och säkert att parkera cykeln vid spårvagnsstationer och busshållplatser
- utreda möjligheterna till pendlarparkeringar för bilar i anslutning till kollektivtrafiken på ön

Lidingö stad verkar för att:

- förbättra kollektivtrafiken både på ön och mellan fastlandet och Lidingö
- förbättra båtförbindelserna till Lidingö
- det ska finnas goda möjligheter till infartsparkering i Ropsten
- Lidingöbanan rustas upp och kopplas ihop med spårväg city
- byten mellan spår- och busstrafik ska kunna ske smidigt
- fler tankstationer med alternativa drivmedel kommer till stånd, exempelvis för biogas och laddställen för elbilar
- förtätning av bebyggelse sker i huvudsak längs befintligt kollektivtrafiknät, i anslutning till några stadsdelscentrum (och torgbildningar), för att hålla nere bilburna transporter

Relaterade nationella mål:

Begränsad klimatpåverkan, Frisk luft, Bara naturlig försurning, Ingen övergödning, God bebyggd miljö

Hållbar grön ö

Målbild 2020

Att bevara den biologiska mångfalden är en av vår tids stora utmaningar. Grönområden i en sammanhängande grönstruktur bidrar till artrikedom och stärker motståndskraften i ett ekosystem.

År 2020 präglar miljö och hälsa Lidingös stadsutveckling och bebyggelse. Den nya stadskärnan i Centrum – Torsvik har en ambitiös miljöprofil. Värdefulla natur- och kulturmiljöer har bevarats och utvecklats, öns växt- och djurliv är variationsrikt. Grönområden och stränder bjuder in till rekreation. I stadsmiljön finns attraktiva parker för människor i alla åldrar.

De kommunala verksamheterna bedrivs i lokaler som svarar upp mot höga krav vad gäller miljö och hälsa. Även de utomhusmiljöer som används av de kommunala verksamheterna är sunda, inspirerande och naturnära.

Barnens perspektiv genomsyrar utvecklingen av våra gröna rum och barn och ungdomar ges möjlighet att delta i utvecklingen av naturrummen.

4. Hållbar bebyggelse

Staden ska sträva efter att all bebyggelse på Lidingö är hälsosam och miljöklok – hållbar bebyggelse. En grundförutsättning är att stadsplaneringen ska utgå från människors hälsa och ha höga och hållbara ambitioner. För att nå hållbar bebyggelse måste staden verka aktivt i alla faser av byggandet; planering, projektering, byggande och efterkontroll.

Ett program för hållbart byggande syftar till miljökloka och hälsosamma byggnader men det handlar även om att planera och skapa goda förutsättningar för en hållbar livsstil, programmet ska också beakta skilda kulturmiljöaspekter. Programmet för hållbart byggande ska både gälla för om- och nybyggnad. När staden bygger själv eller anvisar mark ska höga hållbarhetskrav ställas på ett tydligt och uppföljningsbart vis. För övriga byggprojekt på ön ska programmet ge riktlinjer och rekommendationer för ett hållbart byggande.

Innan år 2015 ska Lidingö stad:

- ta fram ett program för hållbart byggande
- bidra till bullerdämpande åtgärder, såsom bullerskydd, m.m.
- se till att förorenade mark- och vattenområden och byggnader som kan påverka människor och miljön negativt inventeras, utreds och åtgärdas
- utreda om bullerdämpande asfalt är ett alternativ på vissa bullerutsatta sträckor

Lidingö stad verkar för:

- tystare miljöer på Lidingö och en minskad trafik
- att arkitektoniskt och kulturhistoriskt värdefull bebyggelse värnas

5. Hållbar kommunal verksamhet

Staden ska sträva efter att den kommunala verksamheten bedrivs i hållbara miljöer.

Innan år 2015 ska Lidingö stad:

- bedriva stadens egna verksamheter i miljökloka och hälsosamma lokaler och boenden
- se till att det finns goda förutsättningar och drivkrafter för stadens verksamheter att hushålla med resurser
- se till att alla stadens verksamheter har funktionella utrymmen för källsortering
- ge goda förutsättningar för skolor och förskolor att aktivt använda den närliggande naturen för pedagogiska aktiviteter genom att utveckla skolornas helhetsmiljö i form av byggnader och utemiljö, skolgårdar och anslutande parkmark.
- erbjuda boenden och verksamheter för äldre och funktionsnedsatta med en tillgänglig, trygg och stimulerande utomhusmiljö
- handla upp transporter och arbetsmaskiner som är miljöklassade
- ställa krav på transportsamordning till kommunala verksamheter, där så är möjligt

6. Rik natur och rent vatten

Staden ska värna den biologiska mångfalden genom god planering, skydd, skötsel och kunskapsspridning. Staden strävar efter att de oexploaterade stränderna bevaras för växt- och djurlivet.

Innan år 2015 ska Lidingö stad:

- inventera vatten- och grönområdena
- ta fram en grönplan med åtgärder för att bevara och utveckla Lidingös naturvärden
- ta fram en blåplan som ger riktlinjer för hur kustvattnet, sjöar och vattendrag ska vårdas och förvaltas

Lidingö stad verkar för:

- att de växt- och djurarter som finns naturligt på och runt Lidingö ges möjlighet att fortleva i livskraftiga bestånd
- renare vatten och stränder runt ön, i samverkan med grannkommuner och andra nyckelaktörer
- att mottagningsystemet för toalettavfall från fritidsbåtar byggs ut på Lidingö
- god vattenkvalitet i Kottlasjön
- att bidra till ett renare Östersjön

7. Inbjudande park-, natur- och kulturmiljöer

Staden ska verka för att grönområdena inbjuder till friluftsliv. Det ska finnas tillgängliga och attraktiva parker för alla åldrar.

Innan år 2015 ska Lidingö stad:

- skapa mer variationsrika parker, olika typer av lek och aktiviteter ska främjas och parkerna ska vara välskötta och rena
- se till att fler och bättre placerade sittbänkar och papperskorgar finns runt om på Lidingö och utomhusbelysningen är anpassad till behoven
- förbättra stigar, vindskydd och grillplatser
- se över skyltning och kartor för att tillgängliggöra natur och kulturhistoria för Lidingöborna
- skapa en pedagogisk resurs inom natur- och miljöområdet för barn, personal och elever i och utanför Lidingö, som till exempel en Naturskola

Lidingö stad verkar för:

- att grönområdena inbjuder till friluftsliv

Relaterade nationella mål:

Begränsad klimatpåverkan, Frisk luft, Bara naturlig försurning, Giftfri miljö, Säker strålmiljö, Ingen övergödning, Levande sjöar och vattendrag, Hav i balans samt levande kust och skärgård, Myllrande våtmarker, Levande skogar, Rikt odlingslandskap, God bebyggd miljö, Ett rikt växt- och djurliv

Miljökloka val

Målbild 2020

Utbildning och kunskap är avgörande framgångsfaktorer och är ett område som kommunen kan bidra till. Medborgare och näringsliv ska löpande kunna avläsa uppföljningen av miljömålen.

På Lidingö tar människor tillvara sina möjligheter att förbättra miljön och sin egen hälsa. Lidingö stad ger goda förutsättningar för dem som bor och verkar på ön att agera miljöklokt.

Lidingö stad köper endast miljökloka varor och tjänster och sluter kretsloppen. Medarbetarna konsumerar och återvinner miljöklokt samt reser hållbart i tjänsten. Vi som verkar inom staden eller på ön samspekar i syfte att kommunicera och inspirera varandra till kloka miljöval.

8. Hög miljömedvetenhet

Kunskap är ett av de viktigaste redskapen för att skapa förändring i samhället. Staden tar ansvar i arbetet att inspirera, uppmuntra och stödja miljöförbättrande insatser gentemot medborgare, egna verksamheter, organisationer och näringsliv. Förskolor och skolor ska även fortsättningsvis arbeta med miljöfrågorna enligt läroplanen efter en åldersanpassad pedagogik.

Staden verkar för en hög miljömedvetenhet inom den egna organisationen och på Lidingö, genom att aktivt kommunicera miljöfrågorna internt och externt. Omvärldsbevakning och benchmarking är grundläggande för att staden ska nå ständiga förbättringar inom området. Staden ska lära av andra och samtidigt sträva efter att vara en miljöförebild och dela med sig av kunskap och erfarenheter.

Innan år 2015 ska Lidingö stad:

- höja kunskapsnivån i staden och ta tillvara det engagemang som redan finns i organisationen
- se till att miljöfrågorna diskuteras och finns med på dagordningen i alla verksamheter
- se till att de egna verksamheterna redovisar sin miljöpåverkan
- ge skolor och förskolor goda förutsättningar för att bedriva undervisning som präglas av hållbar utveckling
- bjuda in Lidingöbor, företag och föreningar till en dialog med staden om miljöfrågorna
- arbeta för att alla som bor och verkar i Lidingö ska ha tillgång till information och verktyg som möjliggör och inspirerar till bra miljöval.
- inrätta en plats för samlad information om miljökloka val på stadens hemsida.
- fortsätta att inspirera skolor och förskolor att sikta på utmärkelser såsom "Skola för hållbar utveckling" och "Grön flagg"

Lidingö stad verkar för:

- att varje medarbetare bidrar till en miljöklok organisation genom att göra miljökloka val i vardagen
- att kommunala verksamheter i extern regi miljöredovisar
- en miljöklok näringslivsutveckling genom att erbjuda nätverk och forum för utbyte av erfarenheter samt uppmärksamma goda exempel

9. Miljöklok konsumtion och slutna kretslopp

Kemiska ämnen finns överallt och att minska riskerna för människa och natur hör till de mest prioriterade frågorna i miljö- och hälsoarbetet. Ansvar för avfalls-, avlopps- och dagvattensystem gör att kommunen har en viktig roll för att minska spridningen av miljö- och hälsofarliga ämnen. Staden ska hushålla med resurserna genom att konsumera miljöklokt och sträva efter att sluta kretsloppen. Staden ska se till att de egna verksamheterna och Lidingöborna enkelt kan hantera avfallet på ett hållbart vis. Avfallet ska i första hand minska, i andra hand återanvändas och i tredje hand återvinnas.

Innan år 2015 ska Lidingö stad:

- systematiskt ställa höga miljökrav i Lidingö stads upphandlingar av varor och tjänster
- sträva efter att de varor som köps in inte innehåller gifter som är miljö- eller hälsovådliga
- se till att maten i stadens verksamheter är en profilfråga och arbeta för att råvarorna är ekologiska
- återvinna matavfall från stadens verksamheter till biogas och biogödsel
- minska avfallsmängderna och öka återvinningsgraden i staden
- uppmuntra Lidingöborna till minskade avfallsmängder och ökad återvinning genom att underlätta källsortering och främja de miljökloka alternativen

Lidingö stad verkar för att:

- Lidingöbor och företag konsumerar hållbart
- farliga ämnen fasas ut ur kretsloppet
- matsvinnet från stadens skolor och äldreomsorg minskar avsevärt
- antalet hushåll som är anslutna till matavfallsinsamling ökar

10. Hållbart resande

Staden ska minska sin miljöpåverkan från tjänsteresor och arbeta för att de som bor eller verkar på ön förenar hälsa och miljö genom att cykla och gå oftare.

Innan år 2015 ska Lidingö stad:

- ta fram en resepolicy som innebär att alla tjänsteresor ska vara kostnadseffektiva, miljökloka och trafiksäkra
- se till att stadens bilar är miljöbilar
- ansluta Lidingö till det system med låncyklar som finns i Stockholm

Lidingö stad verkar för att:

- stadens medarbetare i första hand cyklar, går eller reser kollektivt
- Lidingöborna i första hand cyklar, går eller reser kollektivt
- elever och deras föräldrar i första hand cyklar eller går till skolan
- Lidingöborna inte tar bilen till friluft- och idrottsaktiviteter

Relaterade nationella mål:

Begränsad klimatpåverkan, Frisk luft, Bara naturlig försurning, Giftfri miljö, Säker strålmiljö, Ingen övergödning, Levande sjöar och vattendrag, Hav i balans samt levande kust och skärgård, God bebyggd miljö, Ett rikt växt- och djurliv

Bilaga 1 till miljöprogrammet 2011 – 2020

INDIKATORER OCH MÅLTAL TILL MILJÖPROGRAMMET

Om inget annat anges är basåret 2010. Med måltal 2014 menas att målet ska ha uppnåtts senast vid utgången av år 2014. Med *direkt rådighet* menas att staden har full rådighet över frågan och är inte beroende av andra aktörer. Med *indirekt rådighet* menas att staden kan påverka frågan men är beroende av samverkan eller samarbete med andra aktörer. *Staden* är synonymt med hela Lidingö stads verksamhet inklusive de kommunala bolagen.

Mål 1: Effektiv energianvändning

<i>Indikator</i>	<i>Måltal 2014</i>	<i>Stadens rådighet</i>
1. Energiförbrukning i stadens lokaler, kwh/m ² (<i>totalt förbrukad energi i staden, uppvärmningsenergi, fastighetsel och verksamhetsel,</i>)	- 20% (basår 2009)	Direkt
2. Andel Green Building (energieffektiva) byggnader när staden bygger nytt samt när staden bygger om i större omfattning ⁴	100% (av byggnader som projekterats eller byggts mellan 2012 och 2014)	Direkt
3. Total energianvändning per invånare	- minska	Indirekt

Mål 2: Grön energi

<i>Indikator</i>	<i>Måltal 2014</i>	<i>Stadens rådighet</i>
4. Andel av stadens uppvärmningsenergi som är fossilbränslefri	80%	Indirekt
5. Andel av stadens fastigheter som har oljeeldade pannor	0%	Direkt
6. Antal av stadens anläggningar med fossilbränslefri energiproduktion ⁵	+ öka	Direkt

Mål 3: Hållbara transportsystem

<i>Indikator</i>	<i>Måltal 2014</i>	<i>Stadens rådighet</i>
7. Antal platser med säkra cykelparkeringar	+ 15 st	Direkt
8. Längd på stadens gång- och cykelbanor	+ öka	Direkt
9. Andel av gång- och cykelbanor som erhåller ny beläggning	+ 9% (basår 2011)	Direkt
10. Trafikens koldioxidutsläpp ⁶	- minska	Indirekt
11. Trafikens utsläpp av kvävedioxider och partiklar ⁷	- minska	Indirekt
12. Körsträcka med bil, mil per invånare	- minska	Indirekt

⁴ Vid större ombyggnader där Lidingö stads projekteringsanvisningar kan nyttjas fullt ut ska Green building märkning vara ett krav.

⁵ Antal anläggningar som delvis nyttjar exempelvis geoenergi, spillvärme, solenergi eller vindkraft.

⁶ Baseras på beräkningar.

⁷ Baseras på beräkningar.

Mål 4: Hållbar bebyggelse

<i>Indikator</i>	<i>Måltal 2014</i>	<i>Stadens rådighet</i>
13. Andel bullerstörda fastigheter över de nationella riktvärdena	- minska ⁸	Direkt
14. Andelen bullerdämpande åtgärder i kommunal regi längs bullerstörda vägsträckor	+ ökar	Direkt
15. Antal undersökta och åtgärdade förorenade områden ⁹	+ öka	Direkt
16. Andel invånare som har mindre än 400 m till kollektivtrafik	+ öka	Indirekt

Mål 5: Hållbar kommunal verksamhet

<i>Indikator</i>	<i>Måltal 2014</i>	<i>Stadens rådighet</i>
17. Antal kommunala skol-/förskolegårdar ¹⁰ som har inventerats ur ett miljö- och hälsoperspektiv	alla	Direkt
18. Antal kommunala boenden för äldre och funktionsnedsatta på Lidingö vars närliggande utomhusmiljöer har inventerats ur ett hälso- och miljöperspektiv	alla	Direkt
19. Antal kommunala verksamheter ¹¹ med källsortering (av minst 4 fraktioner)	70%	Direkt
20. Andel byggnader som klassas som ”miljöbyggnad” när staden bygger nytt	100%	Direkt
21. Antal kommunala lokaler som är inventerade/besiktigade avseende miljö och hälsa.	Alla	Direkt

Mål 6: Rik natur och rent vatten

<i>Indikator</i>	<i>Måltal 2014</i>	<i>Stadens rådighet</i>
22. Andel skyddad natur	Bevaras	Direkt
23. Antal avrinningsområden som är kopplade till en reningsanordning (ex. damm eller anlagd våtmark)	+ 2	Direkt
24. Andel planer med LOD (lokalt omhändertagande av dagvatten)	+ öka	Direkt

Mål 7: Inbjudande park-, natur- och kulturmiljöer

<i>Indikator</i>	<i>Måltal 2014</i>	<i>Stadens rådighet</i>
25. Andel Lidingöbor som tycker att natur – och friluftsområdena på Lidingö håller hög kvalitet	Minst bibehållen andel	Indirekt
26. Andel parker som är attraktiva (d.v.s. ”bra” enligt helhetsbedömningen i parkinventeringen)	70%	Direkt

⁸ Inväntar kommande bullersaneringsplan för exakt måltal. Planeras beslutas under 2011.

⁹ Enligt MSKs definition

¹⁰ Samt där det är motiverat; till skolan/förskolan närliggande park/naturmiljöer

¹¹ Med minst 40 individer, inkl. personal, brukare/kunder/elever

Mål 8: Hög miljömedvetenhet

<i>Indikator</i>	<i>Måttal 2014</i>	<i>Stadens rådighet</i>
27. Ekologiska fotavtryck; jordyta som krävs för konsumtion och avfall per invånare	- minska till år 2020 (Basår 2011)	Indirekt
28. Antal personal i staden som miljöutbildats ¹²	+ Öka (basår 2012)	Direkt
29. Andel av stadens verksamheter som redovisar sin miljöpåverkan ¹³	70%	Direkt

Mål 9: Miljöklok konsumtion och slutna kretslopp

<i>Indikator</i>	<i>Måttal 2014</i>	<i>Stadens rådighet</i>
30. Andel upphandlingar med avancerade ¹⁴ miljökrav	+ Öka (Basår 2012)	Direkt
31. Andelen miljöanpassade fordon vid upphandling av fordon till stadens förvaltningar och verksamheter ¹⁵	100%	Direkt
32. Inköp av ekologiska livsmedel och kost till stadens verksamheter	30%	Direkt
33. Matsvinn inom stadens verksamheter (kg/capita)	- 15% (Basår 2012)	Indirekt
34. Andelen Lidingöbor som anser att staden ger dem goda förutsättningar för att göra kloka miljöval	+ Öka (Basår 2011)	Indirekt
35. Antal hushåll som har anslutit sig till matavfallsinsamling	1600	Indirekt
36. Andelen förpackningsmaterial och matavfall i den brännbara fraktionen från Lidingös hushåll.	10% förp. 35% mat.	Indirekt

Mål 10: Hållbart resande

<i>Indikator</i>	<i>Måttal 2014</i>	<i>Stadens rådighet</i>
37. Andel miljöbilar i staden	60%	Direkt
38. Växthusgasutsläpp från tjänsteresor per årsarbetskraft i staden	- minska	Direkt
39. Andel av Lidingös arbetspendlare som reser kollektivt	+ öka	Indirekt
40. Antal inventerade kommunala skolor och förskolor med syfte att minska biltrafiken till och från skolorna	alla	Direkt
41. Antal cykelresor över Lidingöbron en vardag	+ 10% (basår 2011)	Indirekt

¹² Utbildningen ingår som delmoment i befintliga utbildningar, ex. introduktion för nyanställda, chefsutbildningar, m.fl.

¹³ Definition av verksamheter: När det gäller den centrala förvaltningen (alla kontor och förvaltningar i stadshuset) betraktas de som en verksamhet. I övrigt betraktas varje verksamhetsområde som en verksamhet. Definition av redovisning: Med redovisa menas de av staden fastställda variablerna (tas fram 2011). Men det är också möjligt att redovisa enligt andra erkända certifieringar eller diplomeringar (ex. Grön flagg inom skolområdet).

¹⁴ Enligt Miljöstyrelsens rekommendationer

¹⁵ Enligt kommunstyrelsens beslut om policy för stadens tjänstefordon, skrivelse 2011-02-01.

Bilaga 2 till miljöprogrammet 2011 – 2020

ANSVARSFÖRDELNING INOM STADEN FÖR ATT NÅ MÅLEN I MILJÖPROGRAMMET

Att vara **huvudansvarig** nämnd/förvaltning innebär ett ansvar att planera och samordna de aktiviteter som kräver flera deltagande nämnder/förvaltningar. I huvudansvaret ingår att driva stadens gemensamma arbete så att målet uppnås. Det handlar också om att samordna uppföljningen och ansvara för att målet följs upp mot gemensamma indikatorer.

Att nämnden ska **bidra** till måluppfyllelsen innebär ett åtagande att aktivt arbeta mot att nå målen och att delta i den process som den huvudansvarige nämnden/förvaltningen planerar. Nämnden/förvaltningen ska driva och delta i konkreta aktiviteter och åtgärder inom området.

Kommunstyrelsen ansvarar för att programarbetet i sin helhet drivs effektivt. Kommunstyrelsen ansvarar för den strategiska inriktningen och avvägningar mellan målen samt för en aktiv och enhetlig kommunikation internt och externt. Likaså är den samlade uppföljningen och utvärderingen ett ansvar för kommunstyrelsen.

Lokala miljömål att uppnå innan 2015	Huvudansvarig nämnd för samordning och uppföljning	Nämnder och bolag som ska bidra till måluppfyllelsen:
1. Effektiv energianvändning	KS	KS, TN, MSN, KFN, UN, ÄHN, SN, TAB, LAB
2. Grön energi	KS	KS, TN, MSN, KFN, TAB, LAB
3. Hållbara transportsystem	TN	KS, TN, MSN, UN
4. Hållbar bebyggelse	MSN	KS, TN, MSN, UN, ÄHN, TAB, LAB
5. Hållbar kommunal verksamhet	KS	KS, TN, MSN, KFN, UN, ÄHN, SN, TAB, LAB
6. Rik natur och rent vatten	MSN	KS, MSN, TN, KFN
7. Inbjudande park-, natur- och kulturmiljöer	TN	TN, KFN, MSN, UN
8. Hög miljömedvetenhet	KS	KS, TN, MSN, KFN, UN, ÄHN, SN
9. Miljöklok konsumtion och slutna kretslopp	KS	KS, TN, MSN, KFN, UN, ÄHN, SN
10. Hållbart resande	KS	KS, TN, MSN, KFN, UN, ÄHN, SN

Förkortningar:

KS: Kommunstyrelsen
 TN: Tekniska nämnden
 MSN: Miljö- och stadsbyggnadsnämnden
 KFN: Kultur- och fritidsnämnden
 UN: Utbildningsnämnden
 ÄHN: Äldre- och handikappnämnden
 SN: Socialnämnden
 TAB: Lidingö stads tomt AB
 LAB: Lidingöhem AB

Bilaga 3 till miljöprogrammet 2011 - 2020

DE NATIONELLA MILJÖKVALITETSMÅLEN I KORTHET

Inom miljöpolitiken är det övergripande målet att till nästa generation lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen i Sverige är lösta. Sveriges riksdag beslutade 1999 om att det svenska miljöarbetet ska inriktas på att nå 15 miljökvalitetsmål. 2005 beslutades om ytterligare ett mål, ett rikt växt- och djurliv.

Nedan beskrivs respektive miljömål. Texterna är hämtade från miljömålsportalen. Illustratör till miljömålsbilderna är Tobias Flygar. För mer information gå till miljömålsportalen: www.miljomal.nu.

Begränsad klimatpåverkan

Halten av växthusgaser i atmosfären ska i enlighet med FN:s ramkonvention för klimatförändringar stabiliseras på en nivå som innebär att människans påverkan på klimatsystemet inte blir farlig.

Frisk luft

Luften ska vara så ren att människors hälsa samt djur, växter och kulturvärden inte skadas. Inriktningen är att miljökvalitetsmålet ska nås inom en generation.

Bara naturlig försurning

De försurande effekterna av nedfall och markanvändning ska underskrida gränsen för vad mark och vatten tål.

Giftfri miljö

Förekomsten av ämnen i miljön som har skapats i eller utvunnits av samhället ska inte hota människors hälsa eller den biologiska mångfalden.

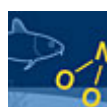
Skyddande ozonskikt

Ozonskiktet ska utvecklas så att det långsiktigt ger skydd mot skadlig UV-strålning.

Säker strålmiljö

Människors hälsa och den biologiska mångfalden ska skyddas mot skadliga effekter av strålning.

Ingen övergödning

Halterna av gödande ämnen i mark och vatten ska inte ha någon negativ inverkan på människors hälsa, förutsättningar för biologisk mångfald eller möjligheterna till allsidig användning av mark och vatten.

Levande sjöar och vattendrag

Sjöar och vattendrag ska vara ekologiskt hållbara och deras variationsrika livsmiljöer ska bevaras.

Grundvatten av god kvalitet

Grundvattnet ska ge en säker och hållbar dricksvattenförsörjning samt bidra till en god livsmiljö för växter och djur i sjöar och vattendrag.

Hav i balans samt levande kust och skärgård

Västerhavet och Östersjön ska ha en långsiktigt hållbar produktionsförmåga och den biologiska mångfalden ska bevaras. Kust och skärgård ska ha en hög grad av biologisk mångfald, upplevelsevärden samt natur- och kulturvärden.

Myllrande våtmarker

Våtmarkernas ekologiska och vattenhushållande funktion i landskapet ska bibehållas och värdefulla våtmarker bevaras för framtiden.

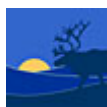
Levande skogar

Skogens och skogsmarkens värde för biologisk produktion ska skyddas samtidigt som den biologiska mångfalden bevaras samt kulturmiljövärden och sociala värden värnas. Inriktningen är att miljö kvalitetsmålet ska nås inom en generation.

Ett rikt odlingslandskap

Odlingslandskapets och jordbruksmarkens värde för biologisk produktion och livsmedelsproduktion ska skyddas samtidigt som den biologiska mångfalden och kulturmiljövärdena bevaras och stärks.

Storslagen fjällmiljö

Fjällen ska ha en hög grad av ursprunglighet vad gäller biologisk mångfald, upplevelsevärden samt natur- och kulturvärden. Verksamheter i fjällen ska bedrivas med hänsyn till dessa värden och så att en hållbar utveckling främjas.

God bebyggd miljö

Städer, tätorter och annan bebyggd miljö ska utgöra en god och hälsosam livsmiljö samt medverka till en god regional och global miljö. Natur- och kulturvärden ska tas till vara och utvecklas.

Ett rikt växt- och djurliv

Den biologiska mångfalden ska bevaras och nyttjas på ett hållbart sätt, för nuvarande och framtida generationer. Arternas livsmiljöer och ekosystemen samt deras funktioner och processer ska värnas.